

نگهداری از حیوانات خانگی چه ملاحظات فردی و اجتماعی دارد؟

عروسک زنده من؟

الیه توانا، مهسا فارسی– پای حیوانات اهلی و خانگی، سال‌هاست به زندگی ما آدم‌ها باز شده و هر کسی به دلیلی، ممکن است برای داشتن یک کدام از این موجودات بانمک و ملوس وسوسه شود.
عدای تنهایی را بهانه می‌کنند و عده دیگری، علاقه و دوست داشتن این حیوانات را. گروهی هم ادعا می‌کنند با خرید و نگهداری حیوانات در فضای خانه، سعی دارند به آن حیوان لطف و کمک کنند. هر چند همه مان می‌دانیم خیلی‌ها هم برای جلب توجه و خودنمایی، به نگهداری حیوانات اقدام می‌کنند.

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزانه روزنامه خراسان

پنج‌شنبه ۱۱ خرداد ۱۳۹۶

۶ رمضان ۱۴۳۸ • اول زوئن ۲۰۱۷

۷۷۳

نگاهی به ملاحظات اخلاقی خرید و

نگهداری حیوان خانگی

من و پت، شما همه!

«هر کسی حق دارد حیوان خانگی داشته‌باشد»، در این جمله چندتا اشتباه می‌بینید؟ یا بهتر است بگویم در این گزاره چند حق نادیده گرفته شده‌است؟
*من حق دارم حیوان خانگی داشته‌باشم اما اعضای خانواده‌هم‌حق دارندحیوان‌خانگی‌نداشته‌باشند! کم نیستند کسانی که مدام با خانواده‌شان سر نگهداری حیوان خانگی جنگ و جدال دارند. بعضی‌ها به‌خاطر محدودیت‌های محل سکونتشان، ترس‌ها یا باورها و اعتقادات خانواده نمی‌توانند حیوان خانگی داشته‌باشند اما به‌جای پذیرش این موضوع، با اصرارهایشان هر روز بساط قهر و بحث به‌راه می‌اندازند. بعضی‌ها هم بی‌توجه به همه این عوامل، در خانه حیوان نگه می‌دارند؛ یعنی کسی که احساسات انسانی‌اش آن‌قدر عمیق و متعالی است که محبتش شامل حال حیوانات هم می‌شود، برای نظر و احساسات اعضای خانواده‌اش اهمیتی قائل نمی‌شود.

* من حق دارم حیوان خانگی داشته‌باشم اما همسایگان و همسهریان من هم‌حق دارند در آرامش زندگی کنند. فرقی ندارد خانه آپارتمانی باشد یا ویلایی. نگهداری حیوان در خانه خیلی وقت‌ها اگر باعث مزاحمت و آزار همسایه‌ها بشود، با هیچ قانون و عقیده و باوری قابل توجیه نیست. در جامعه ما زندگی کردن در کنار حیوانات موضوع‌تازه‌ای نیست. روستاییان قدیم در کنار حیوانات زندگی می‌کردند، البته بی آن‌که حیوان را وارد حریم شخصی‌شان کنند. این یعنی ما عادت و تمایل نداریم فضای خصوصی‌مان را با حیوانات شریک شویم. حالا وقتی باورهای مذهبی مردم جامعه را هم به این موضوع اضافه کنیم یا بدانیم بعضی از همسهریانمان از حیوانات می‌ترسند، دیگر نمی‌توانیم حقوق دیگران را نادیده بگیریم.

*من حق دارم حیوان خانگی داشته‌باشم اما حیوان هم حق دارد بر شرایطی طبیعی و نزدیک به ذاتش زندگی کند. روی صحبت ما آن‌هایی نیست که حیوانات وحشی را اسیر خودخواهی‌شان می‌کنند؛ چون بعد می‌دانم کسانی که شاهین، مار، جغد و... نکه می‌دارن، متوجه ظلمشان در حق حیوان بیچاره و طبیعت نیاشند. روی صحبت ما آن‌هایی است که حیوان اهلی نگه می‌دارن. درست است که بعضی حیوانات با زندگی در کنار انسان مشکلی ندارند، اما به‌رحال نیازها و ملاحظات خاص خودشان را دارند. حیوانات باید بسته به جته و نیازشان فضایی مناسب برای تفریح و جست‌وجیز و استراحت داشته‌باشند. در قفس نگه‌داشتن حیوانات کافی نیست؛ نور و غذای مناسب و جفت، حقوق طبیعی هر حیوان است.

* من حق دارم حیوان خانگی داشته‌باشم اما بین حیوان و اسباب‌بازی فرق زیادی وجوددارد. بعضی‌ها با شروع تعطیلات مدارس، وقتی بچه‌هایشان بی‌حوصله و بهانه‌گیر می‌شوند، اولین چیزی که به ذهنشان می‌رسد خرید یک حیوان خانگی است. بدون این‌که نگهداری از حیوان، به‌عنوان یک موجود زنده را به فرزندشان یاد بدهند؛ بدون این‌که به آمادگی خودشان فکر کرده‌باشند. بعد از مدتی هم وقتی که تعطیلات تمام و حیوان بزرگ‌تر و پر دردسر شد، موجود بی‌نوار از خانه بیرون می‌کنند. بعضی‌ها هم حیوانات را ابزار تربیت فرزندانشان می‌کنند. این دسته از افراد معتقدند به‌جای خریدن اسباب‌بازی بهتر است یک موجود زنده برای فرزندشان بخرند و مسئولیت‌پذیری یادش بدهند. اگر هم بازپچه فرزندشان بگردد و از اثر بی‌توجهی و مراقبت نکردن بمیرد، فرصت خوبی است برای آماده کردن فرزند دلبندشان در برابر سوگ و از دست‌دادن!

با این توصیف، آیا ما حق داریم حیوان خانگی داشته باشیم؟

در پرورنده امروز زندگی‌سلام که نگاهی دارد به ابعاد گوناگون نگهداری از حیوانات خانگی، ضمن بررسی ملاحظات اخلاقی داشتن یک حیوان خانگی، به بررسی آثار احتمالی این انتخاب بر فرد و ارتباطش با اطرافیان می‌پردازیم و دو فعال حقوق حیوانات از زوایای مغفول نگهداری از حیوانات حرف می‌زنند و معتقدند گاهی این امر بیش از لطف و کمک، آزار

و اذیت رساندن به حیوانات است. امروز بررسی می‌کنیم آیا اصولا نگهداری از حیواناتی مثل خرگوش، گربه، همستر و... با سبک زندگی ما که مجموعه ای از اخلاق، فرهنگ، عُرف، معماری و امکانات است، سازگاری دارد یا خیر؟ با ما همراه باشید.

مرور جنبه‌های روان‌شناختی و جامعه‌شناختی نگهداری حیوان خانگی

چرا حیوان خانگی نگه می‌داریم؟

با دیگر اعضای خانواده تجربه می‌کنند. شاید به این دلیل که آن‌ها به واسطه وقت بیشتری که با حیوان می‌گذرانند، کمتر خود را در محیط خانواده اجتماعی به‌عنوان فردی درگیر می‌کنند و معمولا ارتباط چندانی با اعضای خانواده ندارند. یا این‌که احتمالا این افراد بنا به دلایل مختلف، چالش‌های خاصی در رابطه با خانواده خود تجربه می‌کنند و به‌تبع این چالش‌ها خود را بیشتر با حیوان سرگرم می‌کنند.

■ جنبه روان‌شناختی

زندگی با حیوانات خانگی می‌تواند منفعی داشته‌باشد، مانند: احساس شادمانی و میزان کمتر مشکلات مربوط به خواب و استرس که هرکدام دلایل روان‌شناسی خاص خود را دارد. اما بعضی تحقیقات نشان داده‌است افرادی که به‌شدت وابسته به حیوانات هستند، روابط انسانی کمتری دارند و وابستگی به حیوانات، روی روابط با انسان‌ها تأثیر منفی خواهد گذاشت. پژوهش‌ها با محوریت مقایسه بین دو گروه دارا و فاقد حیوان خانگی، نشان‌دهنده تفاوت معنی‌داری در حیطه ارتباط عاطفی با اطرافیان است. افراد دارای حیوان خانگی ارتباط عاطفی کمتری در رابطه

یک فعال حقوق حیوانات از تفاوت حیوان‌دوستی و حیوان آزاری می‌گوید

حیوان‌دوستی خیرخواهانه یا خودخواهانه؟

رهایش می‌کنند.

این جمله را از زبان کسانی که حیوان خانگی نگه می‌دارند، زیاد شنیده‌ایم؛ «اگر من این حیوان را نمی‌خریدم، کسی دیگر می‌خرید». از آقای ندیمی می‌خواهم نظرش را در این‌باره بگوید. «ببینید تا زمانی که تقاضا نباشد، تولید و پرورش می‌وجود ندارد. همان‌طور که گفتیم پرورش‌شگاه‌های حیوانات، حیوان‌مادر را مجبور به زایمان‌های متعدد می‌کنند و حیوان بیچاره در نهایت بر اثر سرطان رحم یا پستان می‌میرد. در پرورش‌شگاه‌ها اتفاقات وحشتناک دیگری هم رخ می‌دهد. برای مثال سگ‌ها در پرورش‌شگاه‌ها، دسته‌جمعی نگهداری می‌شوند؛ در این شرایط ممکن است یک بیماری همه این حیوانات را درگیر کند و همه‌شان را از بین ببرد. خرید حیوان خانگی کمکی به این جنایت درآمدن را برای پرورش‌دهنده‌هاست. من حتی دیده‌ام که برای تولید یک نژاد پر فروش‌تر، کوچک‌تر یا بانمک‌تر، حیوانات از نژادهای مختلف را جفت می‌اندازند و این موضوع خیلی وقت‌ها به نوزاد متولدشده آسیب می‌زند».

■ پزشک یا فروشنده؟

مردم معمولا حیوان خانگی‌شان را از کلینیک‌ها می‌خرند. در این کلینیک‌ها، یک پزشک وجود دارد، یعنی کسی که حیوانات را می‌شناسد و دلسوزانه برنامه غذایی و درمانی خاصی به خریدار پیشنهاد می‌کند. بنابراین وقتی خرید حیوان خانگی از سوی چنین مرجعی تأیید می‌شود، خریداران دیگر احساس بدی ندارند. ندیمی توضیح می‌دهد: «کار دامپزشک طبابت و درمان حیوانات است نه فروششان. بنابر این کسی که نمی‌داند پشت پرده چه خبر است، تصور می‌کند با خریدن حیوان و بازی کردن و غذا دادن به او، به حیوان لطف می‌کند. اما این بخشی از همان چرخه پرورش و فروش حیوانات است، که عرض کردم. شما با خرید این حیوان، اسباب‌بازی و غذای مخصوص و شامپو هم از آن کلینیک می‌خرید؛ حیوان مریض نشود به همان دکتر و درمانگاه مراجعه می‌کنید و این دامن زدن به چرخه درآمدزایی از حیوانات بی‌زبان است».

متمایز متعلق بدانند. در مقاله‌ای با عنوان بررسی اعتقادات در نگهداری از حیوانات در شمال و جنوب تهران می‌خوانیم: «انسان‌ها در مسیر تحولات اجتماعی بیشتر از هر زمان دیگری تنها شده‌اند و این تنهایی و خلاهای عاطفی را با حیوانات بی‌آزار تقسیم می‌کنند. در گذشته انسان، حیوانات را برای کارکردهای زیستی یعنی خوراک و پوشاک بیشتر، در رابطه با خانواده خود تجربه می‌کنند و به‌تبع این علاوه بر استفاده از منافع حیوانی، برای برطرف

نگهداری از حیوان خانگی در کشورهای اروپایی بیشتر با هدف پر کردن تنهایی، آن‌هم در گروه سالمندان برای درمان افسردگی و موارد مشابه انجام می‌شود. به‌طور کلی اروپایی‌ها حیوان خانگی را به‌عنوان عضوی از خانواده دوست دارند. در حالی‌که نگهداری از حیوان خانگی در کشور ما شرایط متفاوتی دارد؛ در بعضی خانواده‌ها، همه اعضای خانواده سر نگهداری حیوان در خانه اتفاق نظر ندارند. یا در بعضی موارد افراد حاضر هستند آسایش خود را کم کنند تا به مخارج بالای نگهداری از حیوان بپردازند و خود را به طبقه‌ای متفاوت

نگهداری از حیوان خانگی در کشورهای اروپایی بیشتر با هدف پر کردن تنهایی، آن‌هم در گروه سالمندان برای درمان افسردگی و موارد مشابه انجام می‌شود. به‌طور کلی اروپایی‌ها حیوان خانگی را به‌عنوان عضوی از خانواده دوست دارند. در حالی‌که نگهداری از حیوان خانگی در کشور ما شرایط متفاوتی دارد؛ در بعضی خانواده‌ها، همه اعضای خانواده سر نگهداری حیوان در خانه اتفاق نظر ندارند. یا در بعضی موارد افراد حاضر هستند آسایش خود را کم کنند تا به مخارج بالای نگهداری از حیوان بپردازند و خود را به طبقه‌ای متفاوت

نگهداری از حیوان خانگی در کشورهای اروپایی بیشتر با هدف پر کردن تنهایی، آن‌هم در گروه سالمندان برای درمان افسردگی و موارد مشابه انجام می‌شود. به‌طور کلی اروپایی‌ها حیوان خانگی را به‌عنوان عضوی از خانواده دوست دارند. در حالی‌که نگهداری از حیوان خانگی در کشور ما شرایط متفاوتی دارد؛ در بعضی خانواده‌ها، همه اعضای خانواده سر نگهداری حیوان در خانه اتفاق نظر ندارند. یا در بعضی موارد افراد حاضر هستند آسایش خود را کم کنند تا به مخارج بالای نگهداری از حیوان بپردازند و خود را به طبقه‌ای متفاوت

نگهداری از حیوان خانگی در کشورهای اروپایی بیشتر با هدف پر کردن تنهایی، آن‌هم در گروه سالمندان برای درمان افسردگی و موارد مشابه انجام می‌شود. به‌طور کلی اروپایی‌ها حیوان خانگی را به‌عنوان عضوی از خانواده دوست دارند. در حالی‌که نگهداری از حیوان خانگی در کشور ما شرایط متفاوتی دارد؛ در بعضی خانواده‌ها، همه اعضای خانواده سر نگهداری حیوان در خانه اتفاق نظر ندارند. یا در بعضی موارد افراد حاضر هستند آسایش خود را کم کنند تا به مخارج بالای نگهداری از حیوان بپردازند و خود را به طبقه‌ای متفاوت

گفت‌وگو با یک فعال حقوق حیوانات درباره روش‌های اخلاقی نگهداری از حیوانات

چطور به حس حیوان‌دوستی‌ام پاسخ دهم؟

وجود دارد، افراد می‌توانند حامی مالی سگ‌ها بشوند؛ به‌این صورت که ماهیانه مبلغی برای نگهداری و هزینه‌های درمانشان درنظر بگیرند و جمعه‌ها بیایند و حیوان را ببینند. غیر از این‌ها علاقه‌مندان می‌توانند به‌عنوان همیار با پناهگاه همکاری کنند. ما گروه‌های کاری مختلف داریم؛ گروه درمان، امداد، نظافت، غذاسانی و انجام امور روزانه که افراد بنا به‌سلیقه و توانایی‌شان می‌توانند در بخش‌های مختلف فعالیت کنند».

■ کمک به حیوانات بی‌پناه

یکی دیگر از راه‌های کمک و محبت به حیوانات، رسیدگی به حیوانات کوچ و خیابان‌هاست. کشمیری می‌گوید: «آب و غذا دادن به حیوانات کار خوبی است اما ملاحظاتی دارد. رژیم غذایی حیوانات شبیه ما نیست. غذاهای مانده، سرخ‌شده و ادویه‌دار برای حیوانات مناسب نیست. خود من دوتا ظرف برای آب و غذا دارم که گربه‌ها و کلاغ‌های محله‌مان هر روز می‌آیند و غذایشان را می‌خورند و می‌روند؛ بدون این‌که کیسه زباله‌ای پاره شود، بدون این‌که مجبور باشند مدام دنبال غذا بگردند و کسی اختیاجان نمی‌شوند. برای همین خیلی راحت حیوان را رها می‌کنند یا می‌فروشند یا به‌شخص دیگری واگذار می‌کنند. درحالی‌که حیوان به صاحبش و زندگی با او انس می‌گیرد و این جدایی به او آسیب می‌زند. به علاوه، حیوانی که در کنار انسان زندگی می‌کند نمی‌تواند به شرایط طبیعی برگردد و محکوم به مرگ است». از آقای کشمیری می‌پرسم پس دوستداران حیوانات چطور می‌توانند به علاقه‌شان برسند، توضیح می‌دهد: «پناهگاه مهر، پناهگاه حیوانات آسیب‌دیده است؛ ما اینجا سگ‌هایی را که تصادف کرده یا مورد حیوان آزاری قرار گرفته‌اند، زیر ۶۰ روز را به‌طور موقت نگهداری کنند و بعد دوباره برگردانند. این توله‌ها معمولا پشت در پناهگاه رها می‌شوند و نگهداری‌شان در پناهگاه کنار سگ‌های بزرگ سخت است، چون تا ۲ ماهگی و اکسن هم نمی‌گیرند. از سه‌ماه می‌

کردن اوقات تنهایی، حیوان را به محیط زندگی خود آورده است». دکتر فردین علیخواه، جامعه شناس، در مصاحبه با «پانا» می‌گوید: «امروز نمی‌توان نقش شبکه‌های اجتماعی و ماهواره‌ای را که در حال عرضه سبک زندگی هستند نادیده گرفت. اما مسئله فقط این نیست. ارتقای منزلت اجتماعی از طریق مصرف نیز هست. همان‌طور که طراحی دکور خانه، رفتن به فلان رستوران و داشتن خودروی شاسی بلند نشانه طبقه اجتماعی است، نگهداری حیوان هم

